

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

תלה"מ 35070-12-18 ר' נ' ר'

בפני כבוד השופט מחמוד שדאפנה

התובעת:

ד' ר'
ע"י ב"כ עוה"ד מאיה הרצברג אלון

נגד

הנתבע:

א' ר'
ע"י ב"כ עוה"ד איריס שינפלד

החלטה

הבקשה המצריכה הכרעתו של ביהמ"ש:

בפני בקשה מטעם התובעת בגדרה עותרת מביהמ"ש להורות על ביטול מינוי רואה החשבון שהתמנה בתיק לצורך הגשת חוות דעת לאיזון משאבים. התובעת טוענת כי יש להורות על ביטול המינוי מאחר והמומחה איננו אקטואר במקצועו, וזאת על אף שבהחלטת ביהמ"ש נקבע כי הוא ממנה אקטואר, וכי חוות הדעת שהוגשה מטעמו אינה חוות דעת אקטוארית.

רקע עובדתי קצר:

1. התובעת והנתבע נישאו זל"ז כדמו"י בשנת 1977. מנישואי הצדדים נולדו להם 3 ילדים שכולם כיום בגירים. התובעת הינה מורה/מדריכה במקצועה ב- *** עבדה במהלך הנישואין כ- 30 שנה. הנתבע הינו טייס במקצועו, שפרש ולאחר מכן עבד בתור עצמאי.

2. התובעת הגישה במסגרת תיק זה תביעה רכושית לאיזון משאבים, חלוקת רכוש, פיצויי בגין מוניטין נכסי קריירה, הון אישי ופערי השתכרות, מתן חשבונות וסעדים שונים עפ"י חוק יחסי ממון. התובעת טענה במסגרת כתב תביעתה כי הנתבע הבריח כספים רבים, במשך שנות הנישואים שלהם, לרבות למאהבת, ועתרה למנות אקטואר שיערוך חישוב לאיזון המשאבים ויבחן את הברחות הכספים שהיו לטענתה במהלך חייהם המשותפים.

3. לצורך ליבון המחלוקת בין הצדדים, ובהתאם להסכמות הצדדים בדיון שנערך ביום 17/7/19, מינה בית המשפט בהחלטה מיום 17.7.2019 רואה חשבון, על מנת להציע חלופות לאיזון משאבים בין הצדדים. לצורך איזון המשאבים, ולאור העובדה כי בין הצדדים קיימת מחלוקת בכל הנוגע למועד הקרע, קבע בית המשפט קמא כי על המומחה להכין את חוות דעתו ביחס לשני מועדי קרע. יש לציין כי בהחלטת המינוי נקבע כי ביהמ"ש ממנה את האקטואר פלוני אקטואר ולא רואה חשבון.

4. המומחה הגיש בהתאם להחלטת ביהמ"ש חוות דעת ולאחר קבלת חוות הדעת הגישה התובעת בקשה זו לפסילת חוות דעתו וביטול מינויו מאחר ורואה החשבון שהתמנה איננו אקטואר בהכשרתו וחוות דעתו אינה חוות דעת אקטוארית. בנוסף טענה התובעת כי קיימים טעמים נוספים רבים המצדיקים את פסילתה הנוגעים לאופן עריכת חוות הדעת, השגיאות והחוסרים שיש בה.

5. התקיים דיון בפני ביהמ"ש במסגרתו נחקר המומחה. מצאתי לציין בעניין זה כי במהלך הדיון, ולאור העובדה כי ב"כ התובעת שאלה את רואה החשבון שאלות שקשורות לתוכן חוות הדעת, ביהמ"ש העיר כי הסוגיה המונחת עתה בפני ביהמ"ש היא אך ורק באם יש, בשלב זה, להורות על פסילת המומחה לאור טענת התובעת כי עסקין ברואה חשבון ולא באקטואר, חרף החלטת ביהמ"ש הקובע כי הוא ממנה אקטואר.

טענות התובעת:

6. התובעת עתרה למנות מומחה חדש, אקטואר בהכשרתו, דבר שלטענתה מתבקש עת עסקין בביצוע איזון משאבים בין בני זוג שיתייחס לכלל הנקודות, שיבחן משיכות שבוצעו מהזכויות והברחת כספים במהלך השנים לרבות מחשבון הבנק המשותף של הצדדים.

7. התובעת טוענת כי מלכתחילה עתירתה הייתה למנות אקטואר, וכך גם הייתה ההסכמה בין הצדדים בדיון שנערך ביום 17/7/19. לטענתה גם בכתב המינוי של המומחה נקבע כי ביהמ"ש ממנה את אקטואר ולא רואה חשבון. לטענתה, מתחילת ההליכים ולכל אורך התקופה בה הצדדים מתנהלים בהליך זה, התובעת ביקשה למנות אקטואר וכך גם החליט ביהמ"ש ומינה את אקטואר לכל דבר ועניין, אך בפועל התברר כי המומחה שהתמנה איננו אקטואר אלא רואה חשבון וכי חוות הדעת הינה חוות דעת חשבונאית ולא אקטוארית.

8. התובעת טוענת כי לאחר קבלת חוות הדעת וקריאתה היא שמה לב כי חוות הדעת שגויה ואיננה מתייחסת לנקודות מהותיות שחוות דעת אקטוארית צריכה להתייחס אליהן וכי היא פנתה באופן עצמאי לאקטואר מטעמה אשר אישש את חשדותיה וכי אין עסקין בחוות דעת אקטוארית אלא בחוות דעת חשבונאית.

9. התובעת במסגרת בקשתה התייחסה ופירטה את הטעויות שנפלו בחוות הדעת. התובעת עוד מדגישה כי רואה החשבון שנתן גם תשובות לשאלות הבהרה ונחקר בפני ביהמ"ש, בעצמו הודה כי הוא אינו אקטואר בהכשרתו ואינו עורך חישובים אקטוארים.

10. לטענת התובעת נפלו בחוות הדעת טעויות והתגלו בה פגמים חמורים, אשר עלולים לגרום לתובעת לנזקים קשים ועלולים למנוע איזון משאבים ראוי וחוקי וכי חוות הדעת שגויה מבחינה מקצועית מאחר והיא איננה מתייחסת לכלל הנקודות הרלוונטיות והנדרשות באיזון המשאבים. מהטעמים שפורטו עותרת התובעת לפסול את חוות הדעת ולמנות תחתיו אקטואר.

11. התובעת הוסיפה כי את העובדה כי המומחה שהתמנה בתיק הוא רואה חשבון ולא אקטואר ידעה עליה רק לאחר שחוות הדעת הוגשה לתיק ורק לאחר שרואה החשבון השיב, במסגרת תשובותיו לשאלות ההבהרה, כי הוא אינו אקטואר וכי חוות הדעת אינה אקטוארית. לעניין טענת הנתבע על אי המצאת מלוא המסמכים מטעמה, טוענת התובעת כי עשתה ככל שביכולתה בכדי להמציאם ואף עתרה בבקשות מטעמה למתן צווים בעניין זה.

12. התובעת טוענת ומדגישה כי בחקירתו של רואה החשבון הוא מסר באופן מפורש כי הוא לא ערך חישוב אקטוארי לגבי כל הזכויות לאורך כל השנים וכי חוות דעתו אינה חוות דעת אקטוארית ולא נערכו ע"י חישובים אקטואריים וכי עסקין בחוות דעת חשבונאית ולא אקטוארית.

טענות הנתבע:

13. הנתבע בתורו עותר לדחות את בקשת התובעת בהיותה בקשת סרק תוך חיובה בהוצאות ריאליות. לטענתו רואה החשבון שהתמנה הינו רואה חשבון ידוע אשר מתמנה על ידי בתי המשפט לענייני משפחה בכל רחבי הארץ לצורך הכנת חוות דעת כדבר שבשגרה. הנתבע אף דרש מב"כ התובעת שתציג תיק אחד של ביהמ"ש לענייני משפחה בארץ אשר פסל את חוות דעתו של רואה החשבון שהתמנה בתיק.

14. הנתבע טוען כי רואה החשבון מונה עוד ביום 17/7/19, ולכן תוהה איפה הייתה התובעת עד היום ומדוע לא התנגדה למינוי רואה החשבון בעת שניתן צו המינוי. לטענת הנתבע, התובעת המתינה עד לקבלת חוות הדעת על מנת לבדוק באם היא משרתת את האינטרסים שלה, וכאשר חוות הדעת לא הצביעה על הברחות כלשהן מטעם הנתבע, עתה היא מבקשת לפסול את חוות הדעת ובאה בטענות לגבי זהות המומחה.

15. הנתבע גם מפנה את ביהמ"ש לעובדה כי לתובעת לקח המון זמן להעביר את כל המסמכים שנתבקשה להמציאם למומחה, ואפילו עד להיום היא טרם המציאה את כל החומר אשר נתבקשה להמציאו למומחה. לטענתו הוא אינו מוכן לעבור את אותו הליך ארוך ומייגע של הכנת חוות דעת חדשה שכן התובעת תמשיך לא לשתף פעולה. לטענתו לתובעת יש כסף לממן עלות מינוי מומחה חדש, אולם, לו אין את היכולות לעשות כן.

16. עוד מוסיף וטוען הנתבע כי כל טענות התובעת בדבר הברחות ומשיכות של כספים וזכויות סוציאליות, הינן טענות שיש לדחות אותן על הסף. הנתבע מוסיף כי ניתנו בתיק צווי גילו וכן

צו להסרת חיסיון והתובעת לא הצליחה להצביע על הברחה אחת כפי שאף עולה מחוות דעתו של המומחה שנתן את חוות דעתו לתיק. כמו כן טוען הנתבע כי רואה החשבון התייחס בחוות דעתו לזכויות הפנסיוניות של הנתבע, וזאת בניגוד לנטען ע"י התובעת.

17. הנתבע טוען כי ככל והתובעת טוענת כי נפלו טעויות כאלה ואחרות או לחוסרים בחוות הדעת, הרי שיש ביכולתה לחקור את המומחה בעניין זה ולתקוף את חוות הדעת ולא לבקש את פסלות המומחה. כמו כן, וככל וביהמ"ש ימצא לנכון כי חוות הדעת חסרה, הרי שיש ביכולתו של ביהמ"ש ליתן הוראות לרואה החשבון לתקן או להשלים את חוות דעתו.

דיון והכרעה:

18. הצדדים הגישו טיעונים קצרים בכתב בעניין זה וכל אחד חזר על טענותיו, ועתה יש להכריע באם יש להורות על פסילת המומחה שהתמנה בתיק בהתאם לבקשת התובעת.

19. לאחר עיון בטיעוני הצדדים, ולאחר ששמעתי את ב"כ הצדדים ורואה החשבון בדיון שנערך בפני, ולאחר שקילה ובחינה מעמיקה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות כפי שיפורט בהמשך החלטתי זו.

20. הליך איזון המשאבים הידוע בתביעות הרכושית בין בעלי הדין בענייני משפחה הינו הליך שמתנהל כמעט בכל תביעה בין בעלי דין שמחליטים להתגרש ולכל אחד מהם זכויות ממוניות, סוציאליות ופנסיוניות. בתביעות מסוג אלו מתעורר הצורך לחלק את הרכוש, הנכסים והזכויות שצבר כל אחד מבני הזוג במהלך החיים המשותפים. תהליך זה ידוע כתהליך של איזון משאבים כלכליים ולצורך כך נוהג בית המשפט למנות רואה חשבון על מנת לערוך חוות דעת לאיזון משאבים.

21. קיימת הבחנה בין ראיית החשבון לבין אקטואריה. אקטואריה הגדרתה הפשוטה בשפה העברית הינה "ניתוח סיכונים". אקטואריה הוא מדע המשתמש בטכניקות מתמטיות סטטיסטיות וממוניות לפתרון בעיות כלכליות בתנאי אי ודאות. מקצוע ראיית החשבון מוגדר בחוק רואי החשבון תשט"ו – 1955 ובמסגרת סעיף 1 לחוק בחלק של ההגדרות נקבע כי רואה חשבון הוא מי שבידו רישיון שניתן לו עפ"י חוק זה. החוק מפרט מי זכאי להיות רואה חשבון וקובע כללים והוראות בעניין זה.

22. כאמור ראיית החשבון מעוגנת בחוק אולם האקטואריה אינה מעוגנת בשום חוק. במקצוע ראיית החשבון קיימת מועצת רואי חשבון שהינו גוף סטטוטורי, בדומה ללשכת עורכי הדין. מנגד תחום האקטואריה אינו מעוגן בשום חוק כך שרואי החשבון יכולים גם לחבוש כובע של אקטואר ולעסוק באקטואריה מבלי לקבל את התואר אקטואר. המומחה אף יכול לערוך חוות דעת שהינה בפועל חוות דעת אקטוארית מבלי שקיבל את הסטטוס של אקטואר וכך העיד המומחה בעניין זה:

"ש. מי נותן א ההגדרה של אקטואר

ת. אין גוף כזה. הלשכה והאגודה הם לא גוף סטטוטורי וזה שונה
מלשכת עורכי הדין ומלשכת רואי החשבון שהם גופים
סטטוטוריים. למשל באגודה מי שעובר את הבחינות של אגודת
האקטוארים מקבל הגדרה של אקטואר אבל מדובר באגודה..."

ראה פרוטוקול הדיון מיום 26/5/21 עמוד 14 שורות 16 – 19.

23. כל רואה חשבון, כך גם לגבי כלכלנים, המתעסקים בתחום הכלכלה והחשבונאות, המעידים
על עצמם כנותנים חוות דעת אקטואריות ובעלי ותק וידע בתחום זה, יכולים כאמור ליתן
חוות דעת אקטוארית ואין כל צורך או כורח שתהיה להם הכשרה של אקטואר. בחוות הדעת
שמוגשות לביהמ"ש ע"י המומחים שביהמ"ש ממנה, בעניין איזון משאבים, אין עסקינן
בהכרח בחוות דעת אקטוארית, אלא בחוות דעת איזון משאבים.

24. רוב המומחים שמתמנים כיום, ע"י רוב בתי המשפט לענייני משפחה בארץ, הינם רואי חשבון
במקצועם אשר נותנים אלפי חוות דעת לבתי המשפט והינם מומחים אשר התמקצעו
והתמחו במתן חוות דעת לאיזון משאבים השייכות לתחום האקטואריה ודי בכך למנות
אותם בתור מומחים מטעם בית המשפט על מנת שיתנו חוות דעת בתחום זה ואין כורח
להכתיר את חוות הדעת המוגשות כחוות דעת אקטואריות.

25. אין ספק כי יש הבדל בין רואה חשבון לבין אקטואר, על אף שאין עסקינן בהבדלים
משמעותיים, אולם שוב בתי המשפט בכל הארץ נוהגים למנות רואי חשבון ומקבלים חוות
הדעת שלהם על אף שמרבית המומחים שמתמנים אינם אקטוארים בהכשרתם. אציין
ואדגיש בעניין זה, כי מותב זה, ומאז שהוא יושב בכס השפיטה טרם פסל חוות דעת מטעם
מומחה שהתמנה לצורך עריכת איזון משאבים אך ורק בשל הסטטוס שלו.

26. עוד מצאתי לציין ולהדגיש כי מרבית רואי החשבון שמגישים חוות דעת לביהמ"ש בסוגיית
של איזון המשאבים, מגישים חוות דעת שהינם בגדר חוות דעת לאיזון משאבים ולא חוות
דעת אקטוארית ולראייה כמעט בכל חוות הדעת שמוגשות ע"י המומחים שמתמנים בתיקי
איזון המשאבים הינם חוות דעת לאיזון משאבים בין בני זוג והמומחים אף לא מכתירים את
חוות הדעת כחוות דעת אקטוארית.

27. עוד יש לציין ולהדגיש כי המומחה שהתמנה בתיק העיד בפני והסביר, כי בפועל אין הבדל
משמעותי בתוצאה בין עריכת חוות דעת אקטוארית לבין עריכת חוות דעת לאיזון משאבים.
לכן אין בעובדה כי המומחה שהתמנה הינו רואה חשבון ולא אקטואר כדי לגרוע מחוות
הדעת הכלכלית שהוגשה מטעמו בעניינם של הצדדים.

28. אין חולק, וביהמ"ש תמים דעים עם עמדת התובעת בעניין זה, לפיה אכן נפלה טעות
בהחלטת המינוי וכן בהגדרתו של המומחה שהתמנה בתיק כאקטואר על אף שאינו נושא
תפקיד זה אלא עסקינן ברואה חשבון, אולם אין בטעות זו להצדיק ביטול המינוי והחלפת
המומחה במומחה לאקטואריה. המומחה הסביר כי חוות הדעת שהוגשה הינה חוות דעת

לאיזון משאבים ואין עסקינן בחוות דעת אקטוארית.

29. עוד יש לציין ולהדגיש כי גם המומחה התייחס לסוגיית המינוי ולעובדה כי בתי המשפט ממנים אותו כאקטואר ולא כרואה חשבון והדגיש כי מדובר בטעות וכי בתי המשפט ממנים אותו כאקטואר וכך העיד בעניין זה:

"ש. ראית את ההחלטה על המינוי שלך ?

ת. כן.

ש. ראית שמונית על ידי בית המשפט כאקטואר נכון?

ת. כן.

ש. למה לא הערת את תשומת לב בית המשפט לכך שאתה לא אקטואר?

ת. לצערי בתי משפט כשממנים מומחה לאיזון משאבים, הם קוראים לזה אקטואר. אני לא רוצה להרצות מה זה אקטואר. לא קיימת הגדרה לאקטואר. בתי המשפט לענייני משפחה כאשר הוקמו השתמשו במונח הזה של אקטואר, כשנכנס האיזון של הקטע הפנסיוני. ביקשתי כמה פעמים משופטים לקרוא לי מומחה לאיזון משאבים ולא להשתמש במונח אקטואר".

ראה פרוטוקול הדיון מיום 26/5/21 עמוד 13 שורות 16 – 24.

30. למעלה מן הצורך, טענת התובעת בדבר הצורך במינוי אקטואר ולא רואה חשבון, עלתה רק לאחר קבלת חוות הדעת, ולאחר שהתובעת בעצמה פנתה במספר פניות למומחה וכן הגישה מספר בקשות בעניין חוות הדעת של המומחה. התובעת שיתפה פעולה באופן מלא עם המומחה, העבירה לו מסמכים במהלך הכנת חוות הדעת ועד להגשתה. לא ברור למה בקשת התובעת הוגשה רק לאחר שהמומחה השלים את עבודתו ונתן את חוות דעתו, ובפרט כאשר עסקינן במומחה שמתמנה בתיקים רבים ומוכר היטב הן לביהמ"ש והן לב"כ הצדדים.

31. אשר על כן ולאור האמור לעיל אני מורה על דחיית בקשת התובעת.

32. בטרם סיום החלטתי זו מצאתי להעיר ולהבהיר, בעיקר לתובעת, כי אין בהחלטתי זו, הדוחה את בקשתה, לפגוע בזכותה לטעון לטעויות ולפגמים שנפלו בחוות הדעת. התובעת רשאית לטעון כי עסקינן בחוות דעת לקויה, חסרה ובלתי מקצועית שנפלו בה פגמים וזכותה לזמן את המומחה בשנית לחקירה על תוכן חוות דעתו ועל הממצאים שבה.

33. בשולי החלטתי זו, אולם לא בשולי חשיבותם של הדברים, אציין כי החלטת המינוי הינה החלטה סטנדרטית שניתנת בכל תיק שבו הצדדים מסכימים למנות מומחה לאיזון משאבים. מדובר בהחלטה אחידה אשר ניתנת ע"י כל שופט המשפחה במחוז הצפון. אין ספק כי ראוי שיופק הלקח ממקרה זה ועל בתי המשפט להקפיד להשתמש במונח הנכון, קרי רואה חשבון

ולא אקטואר.

34. אשר על כן אמליץ לחבריי בבית המשפט במחוז הצפון, וכן בשאר בתי המשפט בארץ, ככל שגם הם עושים שימוש במונח אקטואר תחת המונח רואה חשבון, לא להשתמש במונח של אקטואר, ככל שאכן המומחה אינו אקטואר בהכשרתו, בעת שממנים מומחה לעריכת איזון משאבים בין בני זוג, אלא פשוט לציין בכתב המינוי שממנים רואה החשבון פלוני או מומחה לצורך עריכת איזון משאבים.

35. המזכירות תביא החלטתי זו בפני כבוד סגנית הנשיא השופטת אביבית נחמיאס.

36. בנסיבות העניין לא מצאתי לעשות צו להוצאות.

מותר לפרסום בהשמטת פרטים מזהים.

ניתנה היום, ב' תשרי תשפ"ב, 08 ספטמבר 2021, בהעדר הצדדים.

מחמוד שדאפנה, שופט